

La protecció civil i el ciutadà

Francesc Areny i Caselles

Sumari

- 1.El departament de Protecció Civil i Gestió d'Emergències
- 2.El ciutadà d'avui
- 3.El ciutadà de demà
- 4.Propostes d'actuació per preparar el ciutadà de demà
- 5.Propostes d'actuació de caràcter general
- 6.Conclusions

1.El departament de Protecció Civil i Gestió d'Emergències

No és fins a l'any 1982, arran dels aiguats catastròfics, que es fa necessari organitzar i estructurar l'acció dels poders públics en matèria de protecció civil.

L'incendi de l'obac de Sispony de 1983 va ajudar finalment que el Consell General aprovés la Llei sobre la protecció civil, del 20 de novembre de 1984.

El 13 de febrer de 1988, els delegats permanents resolen a favor de la Llei un recurs interposat pel comú d'Ordino.

Malgrat l'interès que portava en aquell moment el Consell General i les diverses demandes formulades al cap de Govern per crear la protecció civil, no és fins al 7 de novembre del 2007 que el Govern, per decret, crea el departament de Protecció Civil i Gestió d'Emergències, adscrit al ministeri d'Interior.

Tant la llei com el decret descriuen el ciutadà com un dels pilars importants de la protecció civil i assignen al departament funcions de sensibilització, d'informació i de formació de la ciutadania per augmentar-ne l'autoprotecció i per col·laborar de forma voluntària en la lluita contra sinistres i calamitats públics.

2.El ciutadà d'avui

Amb el creixement demogràfic que ha experimentat el país els últims trenta anys, immers en la

societat de consum i al ritme en què vivim, el ciutadà ha estat molt poc implicat en el desenvolupament del país.

Per tant, avui:

-Desconeix els riscos o té facilitat per oblidar-los.

-No accepta el perill, i encara menys les catàstrofes.

-Exigeix la seguretat total.

-És passiu i sovint espera que sigui l'Estat qui passi davant o que ho faci tot.

En aquestes condicions, el que acostuma a passar durant les catàstrofes és que els danys siguin importants, que la població més vulnerable i desprotegida se'n vegi més afectada i que hi hagi dificultats per retornar a la normalitat.

En la majoria dels casos, quan entrem en una situació d'emergència és un símptoma que han fallat molts altres factors anteriorment (factors de desenvolupament, educatius, socials, etc.).

3.El ciutadà de demà

La voluntat del departament és preparar el ciutadà perquè sigui el primer actor de la protecció civil. Quan parlem de *ciutadà de demà* cal entendre el ciutadà en un futur molt proper, ja que hem iniciat una gran part dels projectes que ens facilitaran que cada un de nosaltres:

-Coneguem els riscos i hi convisquem.

-Coneguem les conductes i els comportaments adequats en cas de prealerta, alerta o emergència.

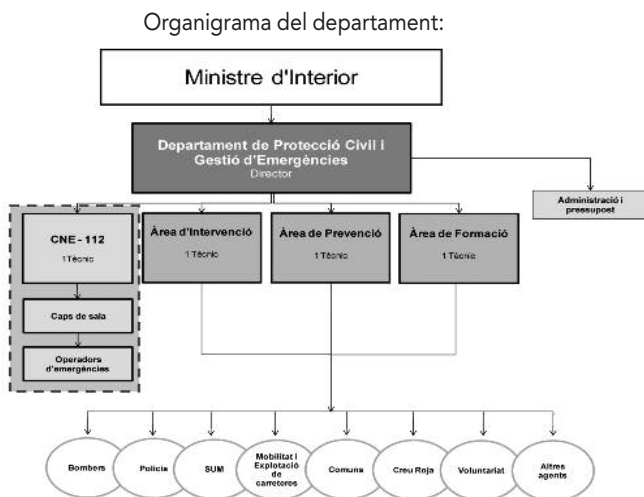
-Aplicuem els gestos d'autoprotecció i posem en situació de seguretat el nostre entorn proper.

-Col·laborem amb els equips d'intervenció i actuem en situació d'emergència.

És obvi que per assolir aquests objectius el ciutadà ha de participar activament en la identificació i en la reducció dels riscos i, a la vegada, ha d'estar informat de l'entrada en les diverses fases d'una emergència.

4.Propostes d'actuació per a preparar el ciutadà de demà

El departament de Protecció Civil i Gestió d'Emergències està organitzat en quatre àrees: l'àrea de Formació, l'àrea de Prevenció i l'àrea d'Intervenció ja són operatives. L'àrea 112 – Centre Nacional d'Emergències necessita d'una inversió important i el seu funcionament encara no té data. Aquesta àrea ha de permetre

centralitzar totes les trucades d'emergències a través del 112 i activar únicament els recursos necessaris.

Igualment ha de facilitar la informació a tota la població en cas d'alerta o únicament a les persones vulnerables, en funció del tipus d'emergència.

El Centre Nacional d'Emergències ha de facilitar i permetre la coordinació dels cossos d'intervenció (Govern, comuns, entitats, voluntaris, etc.) en cas de sinistres greus o catàstrofes naturals.

4.1 L'àrea de Formació

Aquesta àrea té com a objectiu principal preparar el ciutadà perquè adopti respostes ràpides i eficaces en situacions d'emergències.

Aquesta formació s'ha de dur a terme en diversos àmbits:

-En l'àmbit escolar, cal generalitzar els programes de sensibilització dels infants en la prevenció del risc mitjançant la introducció de coneixements obligatoris d'educació ciutadana i la integració dels principis relatius a l'educació cívica, als drets humans, a la solidaritat, al desenvolupament sostenible i a la prevenció dels riscos.

La formació sobre primers auxilis cívics ja és una realitat per a tots els infants de 10 anys. Gràcies a la Creu Roja Andorrana i una fundació privada, aquesta formació s'imparteix en tots els sistemes educatius del país.

-A les administracions locals hem iniciat igualment la formació per a les persones que podran ajudar els cossos d'intervenció en cas d'emergència.

-A les empreses, amb la formació sobre seguretat laboral.

-Als voluntaris, un cop aprovada la Llei sobre el voluntariat.

4.2 L'àrea de Prevenció

L'àrea de Prevenció adquireix a protecció civil un paper fonamental i les seves funcions principals consisteixen a:

-Sensibilitzar la població sobre els riscos.

-Impulsar una política d'identificació i de gestió global dels riscos naturals i antròpics.

-Treballar amb les administracions per reduir la vulnerabilitat de la població i dels béns.

-Afavorir un creixement sostenible.

-Contribuir a desenvolupar una societat més solidària.

4.3 L'àrea d'Intervenció

Molts ciutadans entenen com a *protecció civil* únicament la intervenció o l'actuació en cas de catàstrofe. És cert que la intervenció requereix una importància cabdal en una situació de crisi però, com he explicat anteriorment, la formació i la prevenció juguen igualment un paper importantíssim.

Les funcions principals d'aquesta àrea són:

-La vigilància i el seguiment diari de tots els fenòmens previsibles i la difusió dels missatges de prealerta, alerta, emergència o retorn a la normalitat.

-La preparació dels plans d'emergència. Durant el 2011 s'acabarà la redacció de nou plans nacionals d'emergència:

- Vessament de productes contaminants

- Despreniments rocosos i esllavissades
- Inundacions i crescudes torrencials
- Grans nevades
- Allaus
- Incendis forestals
- Sismes
- Riscos tecnològics
- Riscos sanitaris

-L'organització de simulacres amb la participació dels cossos de l'estat, dels comuns i dels voluntaris.

-La planificació de mitjans, inventari de recursos humans i materials.

-La coordinació i el comandament dels equips d'intervenció.

-L'assistència a la població afectada fins que es retorni a la situació normal.

5. Propostes d'actuació de caràcter general

El Govern, els comuns i la societat civil han d'intensificar les accions en matèria de protecció de la població:

-Desenvolupant i promovent una política comuna perquè totes les eines de planificació, d'ordenament i de gestió del territori integrin tots els riscos naturals i antròpics.

-Vetllant per un desenvolupament sostenible.

-Introduint la sensibilització als riscos mitjançant l'educació.

-Integrant el canvi climàtic dins les polítiques de creixement i de desenvolupament.

-Reduint la vulnerabilitat de la població i dels béns.

-Augmentant la resiliència de la població.

La resiliència forma part del desenvolupament sostenible i és el conjunt d'accions que donaran a la població la capacitat de reaccionar i de resistir en situacions de catàstrofes.

6. Conclusions

És necessari implicar i fer participar el ciutadà que la cultura del risc sigui compartida per tots els actors –cultura de la planificació territorial, de l'ordenament i del desenvolupament sostenible–, i definir quin és el nivell de risc acceptable i acceptat per tothom.

Andorra, amb una economia fràgil, basada exclusivament en el turisme de muntanya, ha de ser reconeguda com una destinació turística atractiva, organitzada però a la vegada segura.

No ens podem permetre que les catàstrofes naturals o antròpiques desestabilitzin la nostra economia, i aquesta responsabilitat recau en tots els ministeris del Govern, en els comuns i també en la societat civil; en definitiva, en tots els sistemes societaris actuals i els que es creïn en el futur i que ens permetran fer front als riscos majors amb resiliència.

Francesc Areny i Caselles,
director de Protecció civil i Gestió d'Emergències del ministeri d'Interior